

Conferință internațională

DEMOCRAȚIA DUPĂ TOTALITARISM: LECȚII ÎNVĂȚATE DUPĂ 20 DE ANI

**Proiect implementat cu sprijinul Programului Est Est: Parteneriat
fără Frontiere al Fundației Soros-Moldova,**

Organizator:

ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ A TINERILOR ISTORICI DIN MOLDOVA

în colaborare cu

COMISIA PENTRU STUDIAREA ȘI APRECIEREA REGIMULUI COMUNIST TOTALITAR DIN
REPUBLICA MOLDOVA

FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOZOFIE A UNIVERSITĂȚII DE STAT DIN MOLDOVA

Chișinău, 23-26 mai, 2010

Hotel CODRU

Program

23 mai – Sosirea participanților
Hotel CODRU, str. 31 August 1989, nr. 127
19.00 – Cina

Luni, 24 mai – Hotel CODRU, Sala Roz

9.00-09.15 – înregistrarea participanților

09.15-10.00 – Sesiunea de deschidere

Moderator: **Sergiu Musteață**, Institutul de Istorie, Stat și
Drept, Academia de Științe a Moldovei, Director

Arcadie Barbăroșie, Senatul Fundației Soros Moldova,
Președinte

Iona Mihăieș – Consiliul Director, Fundația Soros
România, Președintă

Raportor principal:

Gheorghe Cojocaru, Comisia pentru studierea și
aprecierea regimului comunist totalitar din Republica
Moldova, Președinte

10.00-11.30 Sesiunea I: *Experiența totalitară a țărilor din Europa Centrală și de Est*

Moderatori: **Vladimir Tismăneanu și Igor Cașu**

Raportori:

Gheorghe Negru (Moldova), *Marea Teroare în RASS
Moldovenească, 1937-1938*

Virgiliu Leon Țârău (România), *Instituționalizarea
regimului comunist în Europa Centrală și de Est: studiu de
caz asupra primelor alegeri*

Ion Șișcanu (Moldova), *Colectivizarea agriculturii și
deportările în RSS Moldovenească*

Octavian Roske (România), *Colectivizarea agriculturii în
România: scenariul ideologic*

Gheorghe Palade (Moldova), *Mobilizarea forțată a
populației din RSS Moldovenească*

Matej Medvecký (Slovacia), *Activitatea Securității de Stat
în Slovacia la sfârșitul anilor 1940-anii 1950*

Discuții

11.30-11.50 – Pauză de cafea

11.50-13.15 Sesiunea I: *Experiența totalitară a țărilor din Europa Centrală și de Est (continuare)*

Moderatori: **Vladimir Tismăneanu și Igor Cașu**

Raportori:

Anatol Țăranu (Moldova), *Foamea din RSSM, 1946-1947: cauze și consecințe*

Adrian Cioflâncă (România), *Rolul organizațiilor de masă în angrenajul totalitar comunist*

Vojtech Ripka (Cehia), *Represiune și legitimitate în ultimele decenii ale comunismului în Cehoslovacia*

Octavian Țăcu (Moldova), *Politici identitare în Moldova Sovietică*

Lilia Crudu (Moldova), *Tipare ale selectării elitelor în RSS Moldovenească*

Nicolae Enciu (Moldova), *Inegalități sociale în Moldova Sovietică*

Discuții

13.15-14.15 – Pauză de masă

14.30-16.00 Sesiunea II: Impactul totalitarismului asupra evoluțiilor din Europa Centrală și de Est

Moderatori: **Ion Șișcanu** și **Algirdas Jakubčionis**

Raportori:

Aigi Rahi-Tamm (Estonia), *Instituțiile estoniene de investigare a represiunilor și consecințelor acestora : o privire de ansamblu*

Meelis Saueauk (Estonia), *Comisia internațională din Estonia pentru Investigarea Crimelor Împotriva Umanității, 1998-2008 și noi perspective*

Alina Pavelescu (România), *Reconcilierea cu trecutul post-totalitar pe tărâmul istoriei publice - relația arhiviști-istorici în România*

Mihnea Berindei (România), *O sursă esențială pentru studierea opiniei publice, în ultimul deceniu comunist din România: scrisorile trimise la radio Europa Liberă*

Anatol Petrencu (Moldova), *Mituri și simboluri comuniste*
Petru Negură (Moldova), *Scriitori basarabeni și transnistreni și construcția “identității sovietice moldovenești”*

Discuții

16.00-16.20 – Pauză de cafea

16.20-18.00 – **Sesiunea II:** *Impactul totalitarismului asupra evoluțiilor din Europa Centrală și de Est (continuare)*

Moderatori: **Jutta Scherrer** și **Oleg Serebrian**

Raportori:

Elena Postică (Moldova), *Rezistența armată în RSSM în perioada stalinistă*

Nikolay Mitrokhin (Rusia/Germania), *Mișcarea naționaliștilor ruși în Uniunea Sovietică, 1953-1985*

Igor Cașu (Moldova), *Manifestații antisovietice și anticomuniste în Moldova sovietică: noi date din arhivele KGB*

Algirdas Jakubčionis (Lituania), *Rezistența antisovietică și anticomunistă în Lituania*

Armand Goșu (România), *Moldova sovietică și post-sovietică Moldova sovietică și post-sovietică la Europa Liberă: colecția Anneli Ute Gabanyi*

Vladimir Beșleagă (Moldova), *Ce a însemnat rezistența prin cultură în fosta RSS Moldovenească?*

Discuții

18.30 – Cina

25 mai

09.00-10.30 Sesiunea III: *Oportunități pentru depășirea obstacolelor în cercetarea istoriei recente*

Moderatori: **Dorin Dobrințu** și **Elena Postică**

Raportori:

Pavel Navrátil (Cehia), *Procesul de accesare a documentelor de arhivă a serviciilor de securitate comuniste cehoslovace*

Igor Șarov (Moldova), *Politica memoriei în Moldova după 1989*

Marian Gula (Slovakia), *Politica față de comunism în Slovacia și accesul la arhivele securității comuniste*

Germina Nagăț (România), *Cui folosesc arhivele comuniste?*

Danute Dūra (Letonia), *Provocările și reușitele Letoniei în calea depășirii consecințelor celor două regimuri totalitare*

Cristian Vasile (România), *Comisia Tismăneanu și accesul la arhivele comunismului*

Discuții

10.30-11.00 – Pauză de cafea

11.00-13.00 – **Sesiunea III: Depășirea consecințelor totalitarismului prin crearea unei societăți democratice**

Moderatori: **Cristian Vasile** și **Vitalie Ciobanu**

Raportori:

Adam Leszczynski (Polonia), *Memoria trecutului totalitar și conflictul politic democratic: studiu de caz – Institutul polonez al Memoriei Naționale*

Oleg Serebrian (Moldova), *Viitorul în capcanele trecutului: despre necesitatea condamnării comunismului în Republica Moldova*

Bogdan Țârdea (Moldova), *Instrumentalizarea trecutului în Republica Moldova*

Vladimir Tolz (Cehia/Germania), *Posturile de radio străine transmise în URSS și reacția Kremlinului*

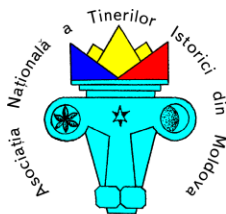
Dorin Dobrincu (România) *Reconstruind istoria comunismului românesc: modalități de gestionare a memoriei*

Vladimir Tismăneanu (SUA), *Democrație și memorie: România în confruntare cu propriul trecut*

Discuții

13.00-13.30 Sesiunea de încheiere: Recomandări pentru autoritățile moldovene privind gestionarea trecutului comunist totalitar

Raportori:

Sergiu Musteață, Vladimir Tolz, Vladimir Tismăneanu, Igor Cașu, Algirdas Jakubčionis, Gheorghe Cojocaru

13.30 -14.15 – Pauză de masă

Încheierea programului.

Lista participanților:

România

1. Ilona Mihăieș, Consiliul Director, Fundația Soros România, Președintă
2. Dorin Dobrințu, Arhivele Naționale ale României, Director
3. Cristian Vasile, Facultatea de Istorie, Universitatea București
4. Virgiliu Leon Țărău, Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS), Vice Director
5. Armand Goșu, Revista 22, redactor-șef
6. Octavian Roske, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, secretar științific
7. Alina Pavelescu, Arhivele Naționale ale României, consilier
8. Mihnea Berindei, CNRS, Paris
9. Adrian Cioflâncă, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și a Memoriei Exilului Românesc, director de departament
10. Germina Nagăț, Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS), Director
11. Radu Moțoc, Fundația Soros România
12. Sergiu Panainte, Fundația Soros România

SUA

Vladimir Tismăneanu, Centrul de studii a societăților post-comuniste, Director University of Maryland, College Park; Președinte al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România; Președinte al Consiliului Științific al IICCMER

România/Ungaria

Bogdan Cristian Iacob, Central European University, Budapest; IICCMER, secretar științific

Lituania

Algirdas Jakubčionis, Universitatea din Vilnius, Comisia Internațională de Evaluare a crimelor Regimurilor de Ocupație Nazist și Sovietic în Lituania

Letonia

Danute Dūra, Muzeul Ocupației din Letonia

Estonia

1. Aigi Rahi-Tamm, Comisia Estoniană pentru studierea politicilor repressive ale forțelor de ocupație
2. Meelis Saueauk, Institutul Memoriei Istorice din Estonia
3. Uve Poom, Fundația Unitas

Polonia

1. Adam Leszczynski, *Gazeta Wyborcza*
2. Alexandra Rybińska, ziarul *Rzeczpospolita*

Cehia

1. Vojtech Ripka, Institutul de cercetare a regimurilor totalitare
2. Pavel Navratil, Arhiva serviciilor de securitate
3. Vladimir Tolz, Radio Free Europe/Radio Libertatea/Svoboda

Slovacia

1. Matej Medvecký, Institutul Memoriei Națiunii
2. Marian Gula, Institutul Memoriei Națiunii

Rusia/Germania

Nikolay Mitrokhin, Center for Eastern Europe Studies, Bremen University

Franța

Jutta Scherrer, EHESS, Paris

Experți naționali:

1. Arcadie Gherasim, jurnalist Radio „Vocea Basarabiei”
2. Ana Corețchi, Programului Est Est: Parteneriat fără Frontiere al Fundației Soros-Moldova, Coordonator Program
3. Alexandru Petkov, OMEGA
4. Nicu Popescu, analist politic
5. Anatol Golea, TV7
6. Arcadie Barbăroșie, Institutul de Politici Publice
7. Anatol Țaranu, IISD
8. Vitalie Ciobanu, PEN-Club Moldova, Președinte
9. Vasile Gârneț, revista *Contrafort*, director
10. Bogdan Țârdea, UPS „Ion Creangă”
11. Lorena Bogza, jurnalist PRO TV Chișinău
12. Carolina Budesco, jurnalist, Centrul Independent de Jurnalism
13. Constantin Tănase, jurnalist, Ziarul Timpul
14. Cornel Ciurea, politolog, IDIS „Viitorul”
15. Denis Cenușă, analist politic
16. Dumitru Ciubașenco, redactor-șef ziarul *Panorama*
17. Eugeniu Râbca, Consiliul de Observatori, Teleradio Moldova
18. Igor Boțan, ADEPT, director
19. Igor Munteanu, IDIS „Viitorul”, director
20. Iulia Semionova, jurnalist, enews.md
21. Liliana Vițu-Eșanu, Departament Actualități, Moldova 1, director
22. Mihai Cernencu, ULIM

23. Natalia Morari, Publika TV
24. Oazu Nantoi, IPP, director-programe
25. Petru Bogatu, analist politic, Jurnal TV
26. Sorina Ștefăruță, Timpul, redactor-șef
27. Tudor Darie, Unimedia, director
28. Val Butnaru, Jurnal Trust Media, Director
29. Valentin Beniuc, IRIM, rector
30. Valeriu Pasat, IISD
31. Valeriu Saharneanu, jurnalist, Uniunea Jurnaliștilor din Moldova, președinte
32. Vasile Botnaru, Radio Europa Liberă, director birou Chișinău
33. Victor Nichituș, NIT
34. Victor Tanase, Publika TV
35. Vitalie Călugăreanu, Jurnal TV
36. Vitali Andrievschi, portal www.ava.md
37. Vlad Lupan, expert independent
38. Alexei Mașec, medic psihiatru
39. Yuri Josanu, analist politic
40. Vasile Andrieș, politolog, USM
41. Valeriu Moșneaga, politolog, USM
42. Vasile Cujbă, FRIȘPA, USM, decan

Membrii Comisiei pentru studierea și aprecierea regimului comunist totalitar din Republica Moldova:

1. Gheorghe Cojocaru, președinte
2. Igor Cașu, vice președinte
3. Sergiu Musteață, vice președinte
4. Mihai Tașcă, secretar
5. Vasile Bahnaru
6. Vladimir Beșleaga
7. Ion Casian
8. Sergiu Chircă
9. Lilia Crudu
10. Andrei Cușco
11. Demir Dagnev
12. Nicolae Enciu
13. Andrei Eșanu
14. Victor Juc
15. Alexandru Moșanu
16. Gheorghe Negru
17. Petru Negură
18. Viorica Olaru-Cemârtan
19. Gheorghe Palade
20. Pavel Parasca
21. Anatol Petrencu
22. Elena Postică
23. Igor Șarov
24. Ion Sîrbu
25. Ion Șișcanu
26. Andrei Smochină
27. Veaceslav Stăvilă
28. Octavian Țăcu
29. Ludmila Tihonov
30. Ion Varta